

Йоана Радева-Влайкова
Муравей Радев

ПРЕКЪРШЕН ЖИВОТ
СПОМЕНИ, РАЗМИСЛИ И ДОСИЕТА

ПРЕКЪРШЕНИЯТ ЖИВОТ Е НА ГЕОРГИ МУРАВИЕВ РАДЕВ,
СПОМЕНИТЕ И РАЗМИСЛИТЕ СА НЕГОВИ, А ДОСИЕТАТА
СА ОТ АРХИВИТЕ НА ВЕЗДЕСЪЩАТА
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

София, 2019

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Йоана Радева-Влайкова, Муравей Радев, автори, 2019

ISBN 978-619-01-0437-7

**ЙОАНА РАДЕВА-ВЛАЙКОВА
МУРАВЕЙ РАДЕВ**

ПРЕКЪРШЕН ЖИВОТ

СПОМЕНИ, РАЗМИСЛИ И ДОСИЕТА

Прекършеният живот е на Георги Муравиев Радев,
спомените и размислите са негови, а досиетата
са от архивите на вездесъщата
Държавна сигурност

СЪДЪРЖАНИЕ

Спомени за Георги Радев	7
Вместо въведение	13
ЧАСТ ПЪРВА	
Коприна, маслинови гори и злато	19
ЧАСТ ВТОРА	
Затворът грабна буйната ни младост	27
ЧАСТ ТРЕТА	
„Катил“ и Дон „Морж“ – Бившият човек	65
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА	
Размисли на Георги Радев.	135
Досиетата като мерило за умопомрачение	135
Насилието като средство за признание	136
Най-добрите гражданци	138
Има ли добри ченгета	140
Измама на гумите	141
Патриотизъм и национализъм.	142
Управленски куриози	143
Заслужаваме ли съдбата си	145
Късно ли е за лустрация	146
Моята политика фалира	147
Октопод	148
Какво причини на България Девети септември	150
Недосегаемите	152
Силата на словото	154
Послеслов	157

СПОМЕНИ ЗА ГЕОРГИ РАДЕВ ОТ

ДЯНКО МАРКОВ – бивш политически затворник, публицист и общественик:

Познавам Георги Радев от процеса „II легионерски център“ от 1948 г., в който ние двамата и още мнозина легионери бяхме осъдени по скалпени обвинения. Георги бе набеден, че е организатор на „II легионерски център“ за Пловдивска област и като такъв организираше младежи от цяла Южна България за насилствено сваляне на комунистическата власт. Както на повечето от нас, така и на него назначиха служебен адвокат – провокатор, чиято основна задача, бе да го накара да се признае за виновен по всички точки на обвинението. Ако това обвинение бе влязло в съда, вероятно щеше да му донесе смъртна присъда. Георги Радев се отказа от служебния адвокат, защитава се сам и успя да избегне най-тежката присъда и да получи „само“ 10 години строг тъмничен затвор.

След присъдата пътищата ни се разделиха, понеже бяхме пратени в различни посоки из обширната мрежа от „небогоугодни заведения“ – затвори и лагери, създадени от комунистическата власт за неудобните ѝ хора. За съдбата на Георги Радев научих много по-късно. Той е настанен в концлагера

„Белене“ на тежък режим. Лагерниците са принудени да работят за укрепване на брега, който непрекъснато се наводнява. От тях се иска покриване на норма, която е много висока, и не ги връщат в лагера, докато не я изпълнят.

Георги Радев работи заедно с доктор Никола Грозев, също осъден по нашия процес. Имали са висок дух и заедно с други легионери и земеделци, които са били непреклонни, са пратени на работа в „наказателна бригада“, където животът им станал кошмар. Най-непокорните от тази бригада, в това число Радев и Грозев, изпратили в подземен карцер. Общо десетина души, от които след деветмесечен карцер останалите седем души били извадени от карцера полуживи. Между тях били и моите двама приятели.

Въпреки неспирния тормоз „народната власт“ не успя да пречупи духа на Георги Радев. Той е пример за устойчивост на характера, с която впечатлява дори и началниците на затворите и на Държавна сигурност. Това достойнство запази и през следващите десетилетия на комунистически гнет и накрая – в годините на възвърнатата свобода, която дочака в залеза на живота си.

ЖАКЛИН ТОЛЕВА – дъщеря на бивш политически затворник и председател на Български демократичен форум – партията, в която членуваше Георги Радев:

В една епоха на безбожие, на безмерна жестокост към отсрещния, в която предателството и родоотстъпничеството са добродетел, има и личности като Георги Радев. Личности, които преминават през изпитанията с достойнство и чест. Без да ги пречупят обстоятелствата. Без да се поддадат на всеобщия страх. Без да се превърнат в предатели. Личности, които остават верни на своите убеждения и на своята съвест. А най-вече остават верни на своята Родина България.

Георги Радев бе пленителен разказвач за тази Родина. За веруто на легионерите, за устрема на младите хора в борбата с онази нечувана несправедливост, наричана нъойски диктат. За любовта и предаността към националните ни идеали. За легионерския блян за национално мощна и социално справедлива България.

В съзнанието ми още е жив образът му как рецитираше стиховете на Пенчо Славейков:

Бог и България — единство в двойна плът!
Бог и България на клетва ни зоват,
и тая клетва ний пред кръста да дадеме –
за нея да живеем, за нея да умрем!

След учредяването през 1990 г. на Политическа партия Български демократически форум Георги Радев бе учител на младите не само по история, но и по дипломатия. По политическа стратегия и тактика. И най-вече по благородство. Защото, макар понесъл страданието на една десетлетна репресия в затвори и лагери, казваше: „Ние не искаме отмъщение. Искаме само изобличение. Изобличението е възмездието, което трябва да се въздаде.“

Такива личности не могат да бъдат забравени.

Поклон!

МУРАВЕЙ РАДЕВ – син на Георги Радев

Ако не броим няколко кратки срещи с баща ми при редките свиждания в различни затвори, за които почти нямам спомен, първата истинска среща с него беше, когато се върна от „Белене“. Тогава бях на десет години.

Една ранна сутрин в жилището ни в Пловдив се появи един уморен, състарен, брадясал, зле облечен човек. Майка ми и баба ми плачеха от радост, а аз, признавам си, изпитвах

смесени чувства. Израснал до майка ми, без баща, прегърнах този съвършено непознат за мен човек, който трябваше да запълни представата ми за баща след толкова години. Помня очите му, които рязко контрастираха на невзрачния му външен вид. Те бяха топли, спокойни и уверени – сякаш казваха „ето ме, сине, тук съм, до теб съм и винаги ще остана до теб“. И наистина го направи. Нещо повече – с времето се превърна в най-добрия ми приятел.

Първите уроци по истински патриотизъм, както и знанието и истинската същност на понятията личност, общество, държава, свобода, политика, демокрация, труд, капитал и много други получих от него. Беше високо образован човек, с допълнителна сериозна подготовка по политическа икономика и обществени науки.

Баща ми много обичаше класическата музика. Беше влюбен в операта. Притежаваше много от старите графитни плочи с велики световни оперни певци, които често слушаше на стар грамофон с пружина, която се навиваше, за да заработи.

Често се случваше, връхлетян от спомени, баща ми да разказва за живота си в комунистическите лагери и затвори. За срещите си с известни исторически личности, изпратени там да се „поправят“ или да... И винаги представяше случките по-скоро от комичната им страна. Вкъщи почти не говореше за мъките и страданията, които е преживял. За изтезанията и униженията, които е изтърпял от надзирателите примитиви. Например една случка с известния богослов и духовен учител Ваклуш Толев: „Ваклуш не можеше да приеме насилственото отнемане на живота на което и да било божие създание. Докато ние убивахме безжалостно безбройните дървеници, които пиеха кръвта ни, той също се пощеше, но заловените дървеници пускаше на земята, като при това се навеждаше ниско, за да не се контузят при приземяването. Затова в килията, която обитавахме, не го пускахме на горните нарове,

а го слагахме на най-долния, за да пуска спокойно гадинките на пода, а не върху главите ни.“

Друга случка с Илия Станев: „Веднъж един надзирател напсувал бай Илия. Илия Станев се доближил плътно до него, гледайки го право в очите, и му заговорил за МАЙКАТА. След петминутно слово на тази тема надзирателят се просълзил и се зарекъл никога повече да не псува на майка.“ Представям си каква дълбочина и сила е имала тази проповед, че да накара дървото да пусне вода.

Познавам лично както бай Илия, така и много от съратниците на баща ми, споменати по-долу в книгата. Иван Дочев, Дянко Марков, Васил Златарев, доктор Никола Грозев, доктор Владимир Абаджиев, Константин Конов, Илия Попов, Иван Лазаров, Петър Гърневски, Джовани, Георги Андонов, Иван Долев, Славейко Кондов, Коко Стоянов и много други. Винаги съм се удивлявал от високия интелект, ерудиция и красноречие, които притежават тези хора. За жалост някои от тях не са издържали натиска на ДС и са станали доносници. Баща ми приживе им прости. Разказвал ми е на какви заплахи и издевателства са били подложени, за да ги принудят да станат „информатори“. И да донасят за него както в затвора, така и след това, та чак до средата на януари 1990 г. Едва след като се запознах с досието на баща ми, разбрах на какво се дължи този изключителен интерес на ДС към скромната му личност. Още в „Белене“ той е споменава, че има намерение да напише книга, в която да изложи своите възгледи за устройството на демократичната държава след падането на комунизма, за свободата на личността, за обществото и неговата отговорност за развитието и просперитета на нацията, за труда и справедливото разпределение на резултатите от него и т.н., и т.н. – все опасни и еретични за комунистическата идеология мисли.

Знам, че баща ми е започнал да пише тази книга, но не я е завършил. Не намерих ръкописите ѝ. Предполагам, че

са били унищожени от самия него след някоя от редовните визити на агенти от ДС вкъщи, защото, ако бяха намерили нещо написано, доживотният затвор му беше гарантиран. Нещо, което бедната ми майка едва ли щеше да понесе.

Искам да благодаря на дъщеря ми Йоана, която прегледа и изчете огромен архив от писания на баща ми и писания за баща ми. Подбра и подреди част от тях в тази книга.

Лаская се от мисълта, че книгата може да е полезна на хората. Да им помогне да разберат колко чудовищно жестока е била комунистическата действителност, колко нечовешки са били методите и действията на ДС – от шефовете до преките изпълнители с каменни глави. Как една сбъркана идеология може да раздели човечеството на безотговорни злодеи, от една страна, и невинни жертви с разбит живот и никакво бъдеще, от друга. Да разберат и да не допуснат никога повече да не се повтори това безумие.

Накрая нещо в личен план. Когато съм имал сериозни проблеми, когато ми е било тежко, когато не съм виждал изход от трудна ситуация, достатъчно е било само да си спомня какво е преживял баща ми, през каква преизподня е преминал, за да си дам сметка колко нищожни са моите трудности в сравнение с неговите. Което от своя страна бързо възстановява душевното ми равновесие и ми дава сила да намеря верните решения.

БЛАГОДАРЯ ТИ, ТАТКО.